

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) วิเคราะห์ความเสมอภาคในการกระจายทรัพยากรการเงินของรัฐในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคในการกระจายทรัพยากรการเงินของรัฐในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) นำเสนอทางเลือกในการกระจายทรัพยากรการเงินของรัฐ ในการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสารและเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจเกี่ยวกับการได้รับจัดสรรงบประมาณและสัมภาระณผู้เชี่ยวชาญกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเก็บข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี 2535 ถึง 2539

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มี 3 ส่วน คือ (1) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ กับโรงเรียนสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่สุ่มแบบหลายขั้นตอนจากกลุ่ม (Stratified Multistage Cluster Sampling Technique) โดยสุ่มจากจังหวัดในเขตการศึกษาทุกเขต รวม 12 จังหวัด ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 214 โรง กรมสามัญศึกษา จำนวน 27 โรง และกรมการปกครอง 12 โรง รวมทั้งสิ้น 253 โรง (2) งานวิจัยจำนวน 39 เรื่อง และ (3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 39 คน

เครื่องมือวิจัย

เป็นแบบสำรวจข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดและขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเองในส่วนที่เป็นเก็บจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ส่วนแบบสำรวจส่งผ่านหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนและส่งโดยตรงไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

วิธีวิเคราะห์การวิจัย

- 1) วิธีการวิเคราะห์ ใช้ค่าเฉลี่ยต่อหัว
เปรียบเทียบเป็นรายสังกัด รายภูมิภาคทุกปี
- 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
  - (1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
  - (2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
  - (3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)
  - (4) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation)
  - (5) สัมประสิทธิ์จিনি (Gini Coefficient)
  - (6) โค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve)
  - (7) F-test (One way ANOVA) ตรวจสอบด้วยเทคนิคของ Sheffe'

สรุปผลการวิจัย

1) การกระจายทรัพยากรการเงินของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีลักษณะดังนี้

(1) วิเคราะห์โดยภาพรวมทั้งประเทศ มีความไม่เสมอภาคทุกปี ตรวจสอบรายคู่ กรมสามัญศึกษากับกรมการปกครอง มีการกระจายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) วิเคราะห์โดยจำแนกเป็นรายสังกัด มีความไม่เสมอภาคทุกปี ตรวจสอบรายคู่ กรมสามัญศึกษากับกรมการปกครอง มีการกระจายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) วิเคราะห์โดยจำแนกเป็นรายภาคภูมิศาสตร์ มีความไม่เสมอภาคทุกปี ตรวจสอบรายคู่ กรมสามัญศึกษากับกรมการปกครอง มีการกระจายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4) วิเคราะห์เป็นรายเขตการศึกษา มีความไม่เสมอภาคทุกปี ตรวจสอบรายคู่ ทุกเขตการศึกษา กรมสามัญศึกษากับกรมการปกครอง มีการกระจายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการกระจายแตกต่างกับกรมสามัญศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาค คือ ที่ตั้งและสังกัดของโรงเรียน

3) ทางเลือกในการกระจายทรัพยากรการเงิน คือการจัดสรรทรัพยากรการเงินใหม่ให้มีความเสมอภาคมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมการปกครอง โรงเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเขตการศึกษา 2, 4, 5, 8, 11 และ 12

รายละเอียดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอสรุปผลเพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้เป็นข้อมูลเชิงนโยบายในการนำไปเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายทรัพยากรการเงินในอนาคต ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 การเสนอทางเลือกในการกระจายทรัพยากรการเงิน

ประเด็นที่วิเคราะห์	ผลการวิจัย	ทางเลือก
1) ความเสมอภาคในการกระจายทรัพยากรการเงิน	การกระจายทรัพยากรการเงินของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีความไม่เสมอภาคทุกปีเมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมทั้งประเทศวิเคราะห์โดย	ทางเลือกในการกระจายทรัพยากรการเงิน คือ จัดสรรทรัพยากรการเงินใหม่ให้มีความเสมอภาคมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมการปกครอง โรงเรียน
(1) ภาพรวมทั้งประเทศ		
(2) จำแนกรายสังกัด		
(3) จำแนกภาคภูมิศาสตร์		
(4) จำแนกเป็นเขตการศึกษา		
2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาค	จำแนกเป็นรายสังกัดวิเคราะห์โดยจำแนกเป็นรายภาคภูมิศาสตร์ วิเคราะห์เป็นรายเขตการศึกษา ตรวจสอบรายคู่ กรมสามัญศึกษากับกรมการปกครอง มีการกระจายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการกระจายแตกต่างกับกรมสามัญศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเขตการศึกษา 2, 4, 5, 8, 9, 11 และ 12
(1) ที่ตั้ง		
(2) สังกัด		
(3) ขนาดโรงเรียน		

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีความสัมพันธ์กันทั้งทางบวกและทางลบ หมายความว่า จำนวนครูเพิ่ม งบดำเนินการเพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น กลับได้รับงบดำเนินการลดลง

การนำเสนอทางเลือกในการกระจายทรัพยากรการเงินครั้งนี้ เสนอบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า การกระจายทรัพยากรการเงินของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมการปกครอง มีความไม่เสมอภาคทุกปี ทั้งที่จำแนกการวิเคราะห์เป็นภาพรวมทั้งประเทศ จำแนกเป็นรายสังกัด จำแนกเป็นภาคภูมิศาสตร์ และจำแนกเป็นเขตการศึกษา จึงควรพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการกระจายให้เกิดความเสมอภาคมากขึ้นทุกสังกัด และควรคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างโรงเรียนด้วย โดยเฉพาะโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและโรงเรียนที่อยู่ในเขตการศึกษา 2, 4, 5, 8, 11 และ 12 และพยายามส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและสนับสนุนทางการเงินให้แก่โรงเรียนเพิ่มขึ้น

เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และลดความไม่เสมอภาคลงได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชน จัดการเรื่องทรัพย์สิน ทั้งการจัดหารายได้เสริมหรือหารายได้เพิ่มจากเงินนอกงบประมาณ ให้เกิดดอกผลแต่ละปี เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มกำลังในการใช้จ่ายให้มีมากยิ่งขึ้น แก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณประจำปีได้ ทั้งนี้ต้องสร้างเครือข่ายการพัฒนาร่วมกัน เพื่อบริหารงานตามแผนงานในหมวดที่ 7 ของธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) พร้อมทั้งให้มีการลงนามในสัตยาบันร่วมกัน พัฒนาระบบการบริหารจัดการการเงินให้มีประสิทธิภาพด้วยตัวเอง ไม่ต้องรอรับการกระจายทรัพยากรการเงินของรัฐด้านเดียว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การกระจายทรัพยากรการเงินเพื่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นน่าสนใจอยู่ 4 ประเด็นดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของโรงเรียนแต่ละสังกัด แต่ละปี มีความแตกต่างกันมาก เพราะมีหมวดเงินเดือนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นจำนวนค่อนข้างสูง ตามความเก่าแก่ของโรงเรียนและอายุราชการของครูส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้น ๆ

2) งบดำเนินการสูงขึ้นทุกปี ทุกสังกัด ยกเว้นกรมสามัญศึกษา ปี 2538 และ 2539

3) ค่าสัมประสิทธิ์จিনি แสดงค่าความไม่เสมอภาคในการกระจาย เมื่อเปรียบเทียบโดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีค่าน้อยกว่าทุกรายการเมื่อเปรียบเทียบเป็นภาพรวมทั้งประเทศ เป็นรายสังกัด รายภาคภูมิศาสตร์ หรือรายเขตการศึกษา แต่ก็ยังมีแนวโน้มความไม่เสมอภาคตลอดช่วงเวลาที่สำรวจ เพราะค่าสัมประสิทธิ์จিনিมากกว่า 0 ทุกรายการ

4) ปัจจัยที่มีผลต่อความเสมอภาคในการกระจายทรัพยากรการเงินของรัฐ ในช่วงเวลา 5 ปี ที่ศึกษาพบว่า เป็นขนาดโรงเรียน (ที่หมายถึง จำนวนครู จำนวนนักเรียน บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน) อัตราครูต่อนักเรียน ประเภทหรือสังกัด ที่ตั้ง (ภาคภูมิศาสตร์และเขตการศึกษา) การเรียนจบหลักสูตร การออกกลางคัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิธีการกระจายทรัพยากรการเงิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

- 1) ควรมีการควบคุมการกระจายทรัพยากรการเงินให้เกิดความเสมอภาคมากขึ้นทุกสังกัดทุกปีอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมมากที่สุด
- 2) รัฐหาทางช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนโดยจัดสรรเป็นงบอุดหนุน
- 3) ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเงินของโรงเรียน ให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิเคราะห์การกระจายทรัพยากรการเงินของโรงเรียนในระดับอื่น
- 2) ควรมีการวิเคราะห์การกระจายทรัพยากรการเงินของโรงเรียนในสังกัดอื่น
- 3) ควรมีการวิเคราะห์การกระจายทรัพยากรการเงินของโรงเรียนในงบลงทุน